

domsret og liberalisering inden for den offentlige sektor for nu bare at nævne nogle eksempler.

Men så længe Tadsjikistan er et selvstændigt land, er de naturligvis i deres gode ret til at indgå selv de mest urimelige samarbejdsaftaler med andre lande. Det er jo trods alt et privilegium, man har, så længe man ikke er medlem af EU. Og vi kunne da også godt være mistænksomme over for, om det her nu var sådan en slags belønning for, at man havde stillet baser til rådighed i forbindelse med bombningerne af Afghanistan.

Men der er imidlertid én god grund til, at vi ikke kan støtte det her forslag. Man kan læse som omtalt i artikel 2, at respekt for demokrati og menneskerettigheder er forudsætningen fra begge parter side. En godkendelse af aftalen vil altså være en blåstempling af de forhold for demokrati og menneskerettigheder, der er i Tadsjikistan, og det kan vi ikke være med til hos Enhedslisten. Vi mener, der er god grund til at betvivle, at Tadsjikistan rent faktisk kan leve op til de kriterier.

Jeg skal nævne et par eksempler. Ifølge Human Rights Watch levede valgene i 1999 og 2000 ikke op til internationale standarder. Det gjorde folkeafstemningen, hvor man skulle afgøre, om præsidenten kunne genopstilles til endnu to 7-års-perioder, heller ikke.

Kl. 17.15

Det virker meget mistænkeligt, at partier i Tadsjikistan skal betale 500 dollars for hver eneste kandidat, de skal have opstillet ved valgene. De statsdrevne trykhuse nægter at trykke oppositionens aviser, oppositionspolitikere bliver fængslet, partier kan ikke være sikre på at blive godkendt. Der hersker fortsat, kan man sige, sovjetlignende tilstande på demokratiområdet, og det kan vi ikke godkende. Det mener vi man gør med en sådan aftale.

Det er for Enhedslisten helt underordnet, om det er Israel eller som i dette tilfælde en islamisk domineret stat, som krænker menneskerettighederne. Det kan vi ikke være med til at blåstemple, og derfor kan vi ikke godkende beslutningsforslag nr. B 5.

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg vil gerne takke for den brede tilslutning til denne her samarbejdsaftale.

Jeg synes, der er stillet ganske væsentlige spørgsmål, som jeg selvfølgelig kan besvare yderligere i udvalget, men jeg vil godt give et par svar her.

Man kan selvfølgelig – sådan som Enhedslisten har gjort det – spørge: Hvad skal vi med samarbejdsaftaler med lande, som vi ikke er tilfredse med, og som ikke er på vores demokratiske og menneskerettighedsniveau? Jamen hvis ikke vi kunne samarbejde med dem, så ville vi jo ikke udvikle ret mange lande, som ikke i forvejen var udviklede; så ville det jo være en meget lukket verden, vi ville leve i, hvis vi sagde, at vi kun ville samarbejde med dem, der var på vores niveau, sådan som Enhedslisten lægger op til.

Udgangspunktet er jo, at Tadsjikistan regnes for et af de fattigste lande i verden, og det er jo dem, vi igennem de her samarbejdsaftaler vil løfte op, og derfor skal aftalen tjene til at styrke det økonomiske samarbejde.

Sker der så noget fornuftigt i de lande, når det kommer til stykket? var der en, der spurgte – jeg tror, det var fru Anne Grete Holmsgaard. Er der reelt fremskridt i samarbejdslandene? Det blev der spurgt. Ja, det er der jo rent faktisk. Om det så er samarbejdsaftalernes skyld eller udviklingens skyld, vil historikere i fremtiden kunne påvise.

Vi har jo lavet samarbejdsaftaler med Ukraine, med Armenien, med Georgien, med Kirgistan, hvor der alle steder er sket fremskridt. Det har vi også med Kasakhstan, Usbekistan, Turkmenistan, Belarus, Moldova, Aserbajdsjan, hvor man så kan diskutere, om det er gået frem eller tilbage. Mange af stederne er det gået tilbage, men nogle af dem har jo fået konsolideret den vestvendte, om jeg så må sige, udvikling med demokrati og menneskerettigheder hjulpet af samarbejdsaftalerne.

Der er det vigtigt at bemærke, at vi jo faktisk i artikel 2, som fru Anne Grete Holmsgaard med rette fremhæver, siger, at der skal være respekt for demokratiet og de grundlæggende menneskerettigheder, og at de udgør et væsentligt element i denne aftale. Det gør de også, og derfor har vi jo også en aftale om en politisk dialog. Men hvordan skulle vi kunne få et land, som ikke er på det niveau med hensyn til demokrati og menneskerettigheder, som vi ønsker, ind i en proces, hvis ikke vi samtidig har en institutionaliseret dialog med dem, som de ikke kan sige nej til?

Derfor er det altså et fremskridt, i og med at man har lavet et samarbejdsråd, hvor alle disse ting kan komme op, og der er det oplagt, som fru Lone Dybkjær var inde på, at der er en diskussion om prioritering af midlerne. I artikel 1